

Ekspонат miesiąca - Luty 2022 r.

XIX-wieczna pieczęć grajowskiego zegarmistrza L. Tetennauma

Grajewska Izba Historyczna jako ekspонат miesiąca lutego proponuje pochodzącą z XIX wieku pieczęć grajowskiego zegarmistrza L. Tetennauma, która została zakupiona do zbiorów GIH w 2011 r.

Podstawa pieczęci ma wymiary 72 x 35 mm oraz grubość 10 mm, i jest z góry zakończona centralnie położonym pionowym uchwytem wys. 30 mm o kształcie zbliżonym do trójkątnego o zaokrąglonym wierzchołku i znajdującym się w nim niewielkim otworkiem.

Dolna płaszczyzna podstawy jest grawerowana. U góry znajdują się trzy okrągłe symbole, których szczegółowy rysunek jest dziś nieczytelny, przypominają one jednak kształtem (szczególnie dwa boczne) zamknięte zegarki z dewizką. Na środkowym słabo widoczny zarys pojedynczych litery biegnących dookoła. Nad dwoma bocznymi widnieją napisy drukowanymi literami: МАСТЕРЪ oraz ЧАСОВЫХЪ ДѢЛЪ [w tłumaczeniu „MISTRZ ZEGARMISTRZOWSKI”]. Poniżej w dwóch rzędach znajdują się napisy wykonane drukowanymi literami: ПРИНИМАЮ РАЗНЫХЪ ЧАСОВЪ ВЪ ПОЧИНКУ [w tłumaczeniu AKCEPTUJĘ RÓŻNE GODZINY NAPRAWY] / Л. ТЕТЕННАУМЪ НЪ ГРАЕВО [w tłumaczeniu L. TETENNAUM W GRAJEWIE]. Kolejne dwa rzędy rozdzielone pozioma ciągłą linią złożone są z liter pisanych oznaczających skróty oraz odstępów między nimi umożliwiających ich ręczne wypełnienie po postawieniu stempla: (między innymi oznaczający № czy początek roku 18 Г. oraz może dzień Д). Wzdłuż zewnętrznych krawędzi stempla ciągnie się prosta ramka, która w narożnikach przyjmuje kształt splecionych ze sobą kwadratów.

Podstawa i uchwyt pieczęci wykonana są ze stopu metali (prawdopodobnie mosiądz) w formie odlewu, zaś wszystkie znajdujące się na dolnej płaszczyźnie podstawy elementy ozdobne i litery napisów wykonane są w formie wypukłego grawerunku. Ogólnie ekspонат jest w dobrym stanie zachowania, jedynie niektóre elementy i litery grawerunku są delikatnie zatarte i przez to mało czytelne.

Prawdopodobnie była to pieczęć służąca potwierdzeniu przyjęcia zegarka do naprawy. Zapewne kartkę z jej odciskiem uzupełniano o numer i datę i wręczano osobie zostawiającej zegarek do naprawy. Kartka ta stanowiła następnie kwit umożliwiający odbiór zegarka.

W dotychczasowych źródłach z epoki nie natrafiliśmy na osobę zegarmistrza Tetennauma w Grajewie. Pewną poszlaką może być informacja zamieszczona w „Księdze Pamięci Żydów Grajewa” o tym, że w Grajewie przed I wojną światową byli zegarmistrze Lewi Tenenbojm i Zyberski, którzy pracowali razem z synami. Być może ten pierwszy jest tożsamy z właścicielem będącej w naszych zbiorach pieczęci. Wśród akt metrykalnych z przełomu XIX i XX w. wśród społeczności żydowskiej w Grajewie funkcjonowały m.in. nazwiska Tenenbaum i Tetenbaum.